

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД МІСТА КИЄВА

Апеляційне провадження

Головуючий у 1 інстанції Сенько М.Ф.

№22-ц/796/395/2017

Доповідач Кравець В.А.

Справа №759/1730/16-ц

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М   У К Р А Ї Н И

14 березня 2017 року колегія суддів судової палати з розгляду цивільних справ Апеляційного суду м. Києва в складі:

головуючого судді Кравець В.А.,

суддів: Мазурик О.Ф., Лапчевської О.Ф.

за участю секретаря Синявського Д.В.

розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за апеляційною скаргою позивача ОСОБА_1 на рішення Святошинського районного суду м. Києва від 22 квітня 2016 року в справі за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2, треті особи: Товариство з обмеженою відповідальністю «Універмаг Спектр», Публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна страхова компанія «ОРАНТА» про відшкодування матеріальної та моральної шкоди,

В С Т А Н О В И Л А:

У лютому 2016 року ОСОБА_1 звернувся до суду із зазначеним позовом, в якому просив стягнути з відповідача відшкодування завданої матеріальної шкоди у розмірі 97 515, 00 грн., моральної шкоди у розмірі 10 тис. грн.. та судові витрати у розмірі 1 100 грн.

В мотивування вимог посилялася на те, що 10.08.2015 року сталася ДТП, в результаті якої його автомобіль зазнав механічних пошкоджень, а тому відшкодування різниці між фактичним розміром шкоди та виплаченим страховим відшкодуванням має бути стягнуто з ОСОБА_2, оскільки він у встановленому законом порядку визнаний винним у події ДТП.

Крім того, діями відповідача йому було завдано моральної шкоди, а через неможливість використання автомобіля він зазнав збитків у вигляді упущеної вигоди у розмірі 9 тис. грн.

Рішенням Святошинського районного суду м. Києва від 22 квітня 2016 року позов задоволено частково.

Стягнуто із ОСОБА_2 на користь ОСОБА_1 3659 грн. 17 коп. на відшкодування матеріальної шкоди, 2000 грн. на відшкодування моральної шкоди, 80 грн. 34 коп. судового збору, а всього 5 739 грн.

В задоволенні іншої частини вимог - відмовлено.

Не погоджуючись з рішенням суду, позивач ОСОБА_1 подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати рішення та ухвалити нове про задоволення позову в повному обсязі, посилаючись на те, що суд ухвалив рішення з порушенням норм матеріального та процесуального права, не з'ясувавши дійсні обставини спору.

Вказує, що суд за основу прийняв не існуючий за юридичною природою документ під назвою дослідження № АА0367МХ-04.09/5 від 04.09.2015 року, проведеного ТОВ «Гарант-АСІСТАНС» на замовлення ПАТ «НАСК «Оранта»», та який за своєю суттю не може вважатись допустимим доказом. У «дослідженні № АА0367МХ» прописана тільки назва суб'єкта господарювання, що виконує замовлення, а інші данні суб'єкта оціночної діяльності, як обов'язковий його компонент відсутні, зокрема чи має право Товариство та його працівники займатись такою діяльністю, тощо. Вступна частина «дослідження № АА0367МХ» містить з початку особу, яка оглядає КТЗ, а саме аварійного комісара Кучеренко К.П., в резолютивній його частині підпис ставить інша особа провідний спеціаліст ОСОБА_4 Аналізуючи обидва висновки, стає зрозумілим, що «дослідження № АА0367МХ» проведено з порушенням Методики, адже вартість запасних частин на автомобіль були взяті не з вартості виробника, а його аналогів.

Крім того, висновок суду про те, що позивач своїми діями погодився з «дослідженням № АА0367МХ», отримавши страхову виплату у розмірі 50000 гривень, є незаконним.

В судові засідання сторони не з'явилися, по день і час розгляду справи повідомлені належним чином.

Заслухавши доповідь судді Кравець В.А., обговоривши доводи апеляційної скарги, перевіривши законність і обґрунтованість ухваленого рішення, колегія суддів приходить до висновку, що апеляційна скарга підлягає задоволенню частково з наступних підстав.

Задовольняючи позов частково, суд першої інстанції виходив із того, що наданий позивачем експертний висновок від 09.11.2015р. № 17861/15-54 не є належним доказом по справі, оскільки експертом при визначенні вартості відновлювального ремонту не було враховано коефіцієнт фізичного зносу.

Проте, в повній мірі з таким висновком суду погодитись неможливо, оскільки такого висновку суд дійшов, не з'ясувавши дійсні обставини спору, не перевіривши доводи і заперечення сторін та без належної оцінки доказів.

Судом встановлено, що 10.08.2015 року на проспекті Леся Курбаса в м. Києві сталася дорожньо-транспортна пригода за участю автомобіля позивача Citroen Berlingo, р.н. НОМЕР_1, та автомобіля Mitsubishi Outlander, р.н. НОМЕР_2, що належить ТОВ «Універмаг Спектр».

Відповідно до ч. 3 ст. 61 ЦПК України обставини, встановлені судовим рішенням у цивільній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Постановою Святошинського районного суду м. Києва від 14.09.2015 року винним у вказаній ДТП було визнано водія автомобіля Mitsubishi ОСОБА_2, якого притягнуто до адміністративної відповідальності за управління транспортним засобом в стані алкогольного сп'яніння.

Відповідальність ТОВ «Універмаг Спектр», як володільця джерела підвищеної небезпеки, на час ДТП була застрахована в ПАТ «НАСК «ОРАНТА» на підставі та умовах договору загальнообов'язкового страхування АС/6223968 від 21.03.2015р.

Згідно дослідження № АА0367МХ-04.09/5 від 04.09.2015р., що виконане суб'єктом оціночної діяльності ТОВ «Гарант-АСІСТАНС» матеріальний збиток, завданий власникові автомобіля Citroen Berlingo, р.н. НОМЕР_1, складає 53 659,17 грн., що відповідає вартості відновлювального ремонту ТЗ з урахуванням фізичного зносу складових ТЗ.

Вказана ДТП була визнана ПАТ «НАСК «ОРАНТА» страховим випадком і на підставі страхового акту №ОЦВ-15-5144/1 від 04.11.2015р. ОСОБА_6 на відшкодування шкоди, заподіяної майну було виплачено страхове відшкодування у сумі 50 000 грн., що відповідає максимальній межі ліміту відповідальності страховика за договором страхування.

З метою встановлення вартості відновлювального ремонту, позивачем було замовлено експертизу про визначення вартості матеріального збитку.

Так, відповідно до висновку експертного автотоварознавчого дослідження від 09.11.2015р. № 17861/15-54, що виконаний експертом Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, вартість матеріального збитку визначено в сумі 125 040,70 грн.

Відмовляючи у задоволенні вимог про стягнення з відповідача 75 040,70 грн., як різниці між фактичним розміром шкоди та виплаченим страховим відшкодуванням, суд виходив з того, що висновок від 09.11.2015 року не є доказом по справі, оскільки при визначенні вартості відновлювального ремонту, за умов що автомобіль позивача на момент ДТП перебував в експлуатації понад 7 років, не враховано коефіцієнт фізичного зносу складових ТЗ, що суперечить Методиці товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів, що затверджена наказом МЮ України, Фонду державного майна України від 24.11.2003р. № 142/5/2092.

Крім того, за цим висновком вартість матеріального збитку визначено в сумі 125 040,70 грн., що відповідає вартості ТЗ до ДТП, тобто ТЗ було визнано таким, що не підлягає відновлювальному ремонту з підстав того, що вартість такого ремонту перевищує ринкову вартість ТЗ до ДТП.

Також суд вказав на те, що виходячи з того, що позивачем погоджено та отримано страхову виплату, позивач є таким, що погодився і з висновками експерта, покладеного в основу розрахунку страхового відшкодування, а відтак визнав, що відновлювальний ремонт автомобіля можливий. Вимог про визнання транспортного засобу знищеним позивач до страховика не заявляв. Переконливих доводів про те чим була викликана необхідність проведення повторної оцінки заподіяної шкоди позивачем не було наведено.

Разом з тим, колегія суддів не погоджується з такими висновками суду першої інстанції з огляду на таке.

Відповідально до ч.ч. 3 і 4 ст. 10 ЦПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які

вона посиляється як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених законом. Суд сприяє всебічному і повному з'ясуванню обставин справи: роз'яснює особам, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки, попереджає про наслідки вчинення або не вчинення процесуальних дій і сприяє здійсненню їхніх прав у випадках, встановлених цим Кодексом.

Отже, якщо позивач для підтвердження розміру шкоди надає висновок експерта, а відповідач, заперечуючи проти цього розміру, після виконання судом вимог ч. 4 ст. 10 ЦПК України не надає ніяких доказів на підтвердження своїх заперечень, суд відповідно до вимог ст.ст. 212, 213 ЦПК України ухвалює рішення на підставі наявних у справі доказів, оскільки відповідач у порушення вимог ст.ст. 10, 60 ЦПК України ухилився від доведення обставин, на які посилався.

Під час розгляду справи судом першої інстанції відповідач заявив про призначення експертизи не подавав, а, крім того, чинним цивільним процесуальним законодавством не передбачено, що розмір матеріальної шкоди має підтверджуватись лише дослідженням страхової компанії. Отже, позивач надав суду докази щодо розміру шкоди, які не спростовано відповідачем, і сумнівів у доказах у суду не виникло.

Крім того, ПАТ «Національна акціонерна страхова компанія «ОРАНТА» не є відповідачем по справі, доводити інший розмір шкоди, завданої позивачу, має відповідач ОСОБА_2, оскільки тягар доказування у таких спорах лежить саме на особі, яка завдала шкоду.

Отримання позивачем від страхової компанії передбаченого полісом страхового відшкодування 50 тис. грн. не є доказом того, що ОСОБА_1 погодився з розміром шкоди, яка була встановлена дослідженням №АА0367МХ-04.09/5 від 04.09.2015р.

Так відповідно до висновку експертного автотоварознавчого дослідження від 09.11.2015р. № 17861/15-54 рік випуску автомобіля - 2008. Відповідно до п.п. 7.38 Методики для КТЗ іноземного виробництва зі строком експлуатації до 7 років значення Ез не розраховується, тобто Ез = 0.

Отже, висновком було встановлено коефіцієнт фізичного зносу.

Згідно висновку довідкова ціна аналогічного середньостатистичного уживаного неушкодженого автомобіля «Citroen Berlingo», 2008 року випуску при середньостатистичному пробігу 166,1 тис.км. складала 151 370,00 грн. (Підстава Бюлетень автотовароведа, випуск 84, 2015).

Коефіцієнт коригування середньоринкової вартості по пробігу, $G_k = 6,8\%$ (Підстава Бюлетень автотовароведа, випуск 84, 2015) при різниці середньорічних фактичного від нормативного пробігів.

Процент додаткового збільшення (зменшення) ринкової вартості ТЗ, що залежить від умов його догляду, зберігання, $D_z = 13,00\%$ (підстава (додаток 4 Методики. Автомобіль раніше був пошкоджений в задню частину кузову, потребував ремонту = 10,0% КТЗ потребував фарбування = 3,0%).

Сдод - дорівнює 0,0 грн., (додаткових складових на автомобілі не виявлено.).

Таким чином ринкова вартість досліджуваного автомобіля, згідно формули, складає:

$$C = 151370,00 \times 1,03 \times (1 - 6,8/100 - 13,00/100) + 0,0 = 125040,70 \text{ грн.}$$

Згідно з калькуляцією №В-17861/15, що додається, повна вартість відновлювального ремонту без урахування фізичного зносу деталей (Свр) складає: 283 679,27 грн. в т.ч. Ср = 16 703,50 грн., См

=14 290,50 грн., $C_c = 252\,685,27$ грн.

При умові $C < C_{свр}$, матеріальний збиток дорівнює ринковій вартості КТЗ станом на момент ДТП, $У = C$, Матеріальний збиток (У) по формулі дорівнює: $У = C = 125\,040,80$ грн.

Отже, вартість відновлювального ремонту автомобіля є економічно обґрунтованою, оскільки вартість автомобіля за вказаним висновком до ДТП і після є рівнозначною.

Згідно зі статтею 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого у порядку, встановленому законодавством.

Згідно з роз'ясненнями п. 9 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди» від 27 березня 1992 року № 6 певна зношеність пошкодженої речі за позовами про відшкодування шкоди враховується лише у тому випадку, коли для відновлення попереднього стану речі були використані нові вузли, деталі, комплектуючі частини іншої модифікації, що випускаються взамін знятих із виробництва однорідних виробів.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 22 ЦК України реальними збитками є втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права.

Згідно з пунктом 2.4 Методики вартість матеріального збитку (реальні збитки) визначається як вартісне значення витрат, яких зазнає власник у разі пошкодження або розукомплектування колісного транспортного засобу (далі КТЗ), з урахуванням фізичного зносу та витрат, яких зазнає чи може зазнати власник для відновлення свого порушеного права користування КТЗ (втрати товарної вартості).

Відповідно до пункту 8.3 Методики вартість матеріального збитку визначається як сума вартості відновлювального ремонту з урахуванням значення коефіцієнта фізичного зносу складників КТЗ та величини втрати товарної вартості.

Отже, за змістом указаних положень законодавства величина втрати товарної вартості входить до вартості матеріального збитку (реальних збитків).

Пунктом 8.6 Методики передбачено два випадки, коли в разі пошкодження КТЗ і відповідного ремонту виникає фізичний знос, яким характеризується величина втрати товарної вартості: 1) унаслідок передчасного погіршення товарного (зовнішнього) вигляду; 2) унаслідок зниження міцності чи довговічності окремих елементів складових частин, захисних властивостей покриттів або застосування для ремонту складових частин, які були в ужитку чи в ремонті.

Отже, показник передчасного погіршення товарного (зовнішнього) вигляду транспортного засобу є однією зі складових показника величини втрати товарної вартості транспортного засобу.

У разі коли пошкоджений транспортний засіб не може бути відновлений або вартість його відновлювального ремонту з урахуванням зношеності та втрати товарної вартості перевищує його ринкову вартість на момент пошкодження, розмір шкоди визначається за ринковою вартістю транспортного засобу на момент пошкодження.

Транспортний засіб вважається фізично знищеним, якщо його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим та власник транспортного засобу згоден з визнанням транспортного засобу фізично знищеним. Ремонт вважається економічно необґрунтованим, якщо передбачені згідно з експертизою, проведеною відповідно до вимог законодавства, витрати на ремонт транспортного засобу перевищують вартість транспортного засобу до ДТП.

Постановляючи рішення про стягнення на користь потерпілого відшкодування вартості майна, що не може використовуватись за призначенням, проте має певну цінність, суд одночасно повинен обговорити питання про передачу цього майна після відшкодування збитків особі, відповідальній за шкоду.

Тобто у цьому випадку в разі виплати особі повної вартості речі, яку було знищено, залишки такої речі (спірний автомобіль) слід повернути особі, яка відшкодувала шкоду.

У разі якщо власник транспортного засобу не згоден із визнанням транспортного засобу фізично знищеним, йому відшкодовується різниця між вартістю транспортного засобу до та після ДТП, а також витрати з евакуації транспортного засобу з місця ДТП.

У суді апеляційної інстанції представник позивача ОСОБА_1 - ОСОБА_7 заявив клопотання про призначення в справі автотоварознавчої експертизи.

З урахуванням того, що дослідження № АА0367МХ-04.09/5 від 04.09.2015р. та висновок експертного автотоварознавчого дослідження від 09.11.2015р. № 17861/15-54 мають суттєву різницю щодо оцінки вартості матеріального збитку, завданого в результаті ДТП, судова колегія ухвалою від 15.06.2016 року призначила по справі судову автотоварознавчу експертизу, проведення якої за матеріалами даної цивільної справи було доручено Київському науково-дослідному інституту судових експертиз.

На вирішення експертам поставлено питання:

- який розмір вартості матеріального збитку, завданого власнику автомобіля «Citroen Berlingo», р.н. НОМЕР_1, ОСОБА_1 внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, яка сталася 10 серпня 2015 року?

- чи можливо вважати автомобіль «Citroen Berlingo», р.н. НОМЕР_1 з урахуванням пошкоджень, які виникли в результаті ДТП, фізично знищеним або його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим?

- якщо автомобіль «Citroen Berlingo», р.н. НОМЕР_1 є фізично знищеним або його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим визначити його вартість до дорожньо-транспортної пригоди та після неї?

- яка залишкова вартість транспортного засобу - автомобіля марки «Сітроен Берлінго» д.н.з. НОМЕР_1 після ДТП?

17.02.2017 року до суду надійшов Висновок експертів від 10.02.2017 року № 10245/16-54.

Згідно наданого Висновку Вартість матеріального збитку, завданого власнику автомобіля «Citroen Berlingo», д.р.н. НОМЕР_1, ОСОБА_1 внаслідок дорожньо- транспортної пригоди, яка сталася 10 серпня 2015 року складає: 142 315,72 грн.

Відповідно до проведеного дослідження та розрахунків встановлено, що підстав вважати досліджуваний автомобіль фізично знищеним (конструктивно загиблим) не виявлено, в той же час

встановлено економічну недоцільність відновлення досліджуваного КТЗ в умовах спеціалізованої СТО із дотриманням технологічних вимог заводу-виробника для аварійно пошкоджених КТЗ та використанням нових оригінальних складових.

Ринкова вартість автомобіля «Citroen Berlingo», д.р.н. НОМЕР_1 до дорожньо-транспортної пригоди становила 142315,72 та після ДТП з врахуванням обставин, що викладені в дослідницькій частині висновку складала: 10890,52 грн.

За результатами проведених розрахунків ринкова вартість автомобіля «Citroen Berlingo», д.р.н. НОМЕР_1 в пошкодженому стані з врахуванням обсягу ремонту, необхідного для приведення його у стан, в якому він перебував перед пошкодженням, дорівнюватиме різниці між ринковою вартістю КТЗ до пошкодження та вартістю відновлювального ремонту з врахуванням фізичного зносу замінюваних складових і на дату оцінки 10.08.2015 становила: 10 890,52 грн.

До сфери обов'язкового страхування відповідальності належить цивільно-правова відповідальність власників наземних транспортних засобів згідно зі спеціальним Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (далі - Закон).

Метою здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності Закон № 1961-IV (стаття 3) визначає забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, а також захист майнових інтересів страхувальників. Об'єктом обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з відшкодуванням особою, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, шкоди, заподіяної життю, здоров'ю, майну потерпілих внаслідок експлуатації забезпеченого транспортного засобу (стаття 5 Закону № 1961-IV).

Згідно зі статтею 6 Закону № 1961-IV страховим випадком є дорожньо-транспортна пригода, що сталася за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок якої настає цивільно-правова відповідальність особи, відповідальність якої застрахована, за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілого.

За змістом Закону (статті 9, 22-31, 35, 36) настання страхового випадку (скоєння дорожньо-транспортної пригоди) є підставою для здійснення страховиком виплати страхового відшкодування потерпілому відповідно до умов договору страхування та в межах страхової суми. Страховим відшкодуванням у цих межах покривається оцінена шкода, заподіяна внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю, майну третьої особи, в тому числі й шкода, пов'язана зі смертю потерпілого. Для отримання страхового відшкодування потерпілий чи інша особа, яка має право на отримання відшкодування, подає страховику заяву про страхове відшкодування. Таке відшкодування повинно відповідати розміру оціненої шкоди, але якщо розмір заподіяної шкоди перевищує страхову суму, розмір страхової виплати за таку шкоду обмежується зазначеною страховою сумою.

Сторонами договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів є страхувальник та страховик. При цьому договір укладається з метою забезпечення прав третіх осіб (потерпілих) на відшкодування шкоди, завданої цим третім особам унаслідок скоєння дорожньо-транспортної пригоди за участю забезпеченого транспортного засобу.

Завдання потерпілому шкоди особою, цивільна відповідальність якої застрахована, внаслідок дорожньо-транспортної пригоди породжує деліктне зобов'язання, в якому праву потерпілого

(кредитора) вимагати відшкодування завданої шкоди в повному обсязі кореспондується відповідний обов'язок боржника (особи, яка завдала шкоди). Водночас така дорожньо-транспортна пригода слугує підставою для виникнення договірної зобов'язання згідно з договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, в якому потерпілий так само має право вимоги до боржника - в договірному зобов'язанні ним є страховик.

Таким чином потерпілому як кредитору належить право вимоги в обох видах зобов'язань, деліктному та договірному. Він вільно, на власний розсуд обирає спосіб здійснення свого права шляхом звернення вимоги виключно до особи, яка завдала шкоди, про відшкодування цієї шкоди, або шляхом звернення до страховика, у якого особа, яка завдала шкоди, застрахувала свою цивільну відповідальність, із вимогою про виплату страхового відшкодування, або шляхом звернення до страховика та в подальшому до особи, яка завдала шкоди, за наявності передбачених статтею 1194 ЦК України підстав.

Відповідно до частини першої статті 1166 ЦК України майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.

Згідно із частинами другою, п'ятою статті 1187 ЦК України шкода, завдана джерелом підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній правовій підставі (право власності, інше речове право, договір підряду, оренди тощо) володіє транспортним засобом, механізмом, іншим об'єктом, використання, зберігання або утримання якого створює підвищену небезпеку. Особа, яка здійснює діяльність, що є джерелом підвищеної небезпеки, відповідає за завдану шкоду, якщо вона не доведе, що шкоди було завдано внаслідок непереборної сили або умислу потерпілого.

За змістом частини першої статті 1172 ЦК України юридична або фізична особа відшкодовує шкоду, завдану їхнім працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 22 ЦК України реальними збитками є втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права.

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 988 ЦК України страхова виплата за договором майнового страхування і страхування відповідальності (страхове відшкодування) не може перевищувати розміру реальних збитків. Інші збитки вважаються застрахованими, якщо це встановлено договором.

За змістом статті 1194 ЦК України особа, яка застрахувала свою цивільну відповідальність, у разі недостатності страхової виплати (страхового відшкодування) для повного відшкодування завданої нею шкоди зобов'язана сплатити потерпілому різницю між фактичним розміром шкоди і страховою виплатою (страховим відшкодуванням).

Відповідно до пункту 22.1 статті 22 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у разі настання страхового випадку страховик у межах страхових сум, зазначених у страховому полісі, відшкодовує у встановленому цим Законом порядку оцінену шкоду, заподіяну внаслідок ДТП життю, здоров'ю, майну третьої особи.

Відшкодування шкоди - власником транспортного засобу або винуватцем ДТП, відповідальність яких застрахована за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, можливе за умови, якщо у страховика не виник обов'язок

з відшкодування шкоди, або розмір шкоди перевищує ліміт відповідальності страховика, а також у разі, коли страховик має право регресу до особи, яка застрахувала свою відповідальність.

Згідно зі статтею 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого у порядку, встановленому законодавством.

Отже, суд приходить до висновку про стягнення з відповідача 81 425 грн. 20 коп. майнової шкоди як різниці між виплаченим ПАТ СК «ОРАНТА» страховим відшкодуванням у розмірі 50 тис. грн., вартістю матеріального збитку у розмірі 142 315, 72 грн. та ринкової вартості автомобіля після ДТП, (142 315, 72 грн. - 50000,00 - 10 890,52 грн. = 81 425 грн. 20 коп.).

Звертаючись до суду із позовом, ОСОБА_1 просив стягнути з відповідача упущену вигоду у розмірі 9 тис. грн., оскільки у відповідності до умов договору оренди вантажопасажирського автомобіля № 07/15 від 01.07.2015 року, укладеного між ОСОБА_1.(орендодавець) та Товариством з обмеженою відповідальністю «Металева Покрівля Груп» (орендар), автомобіль «Сітроен Берлінго» д.н.з. НОМЕР_1 був переданий в оренду, за який орендар в кінці кожного місяця повинен сплачувати орендну платню орендодавцю у розмірі, що складає 3 000 гривень.

Утім, починаючи з вересня 2015 року, в зв'язку з пошкодженням автомобіля «Сітроен Берлінго» д.н.з. НОМЕР_1 та неможливістю його подальшого використання, вищезгаданий договір оренди був розірваний, а позивач недоотримав реальні доходи, що складають 9000 гривень.

Під час розгляду справ про відшкодування збитків, пов'язаних із неможливістю деякий час користуватись пошкодженим автомобілем, судам слід пам'ятати, що ці вимоги мають бути належним чином доведеними.

Судом апеляційної інстанції перевірено доводи апеляційної скарги щодо спричинення позивачу збитків на заявлену ним суму позову та встановлено наступне.

Згідно ст. 22 ЦК України визначено, що особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування. Збитками є: 1) втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки); 2) доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Отже, зазначена норма права чітко визначає, що є збитками.

Разом з тим, упущена вигода, яку оцінив позивач у розмірі 9 тис. грн., не підлягає задоволенню, оскільки не доведена належними та допустимими доказами.

Так, у відповідності до умов договору оренди вантажопасажирського автомобіля № 07/15 від 01.07.2015 року, укладеного між ОСОБА_1.(орендодавець) та Товариством з обмеженою відповідальністю «Металева Покрівля Груп» (орендар), в оренду був переданий автомобіль «Сітроен Берлінго» д.н.з. НОМЕР_1 номер шасі (кузова) якого НОМЕР_3 є відмінним від номера шасі (кузова) пошкодженого автомобіля позивача, номер якого НОМЕР_4.

Суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про те, що положення законодавства про упущену вигоду не застосовують до деліктних відносин, в той же час колегія дійшла висновку, що рішення в цій частині скасування не підлягає, оскільки позов в цій частині є безпідставним та

необґрунтованим.

Частиною 3 ст. 23 ЦК України встановлено, що моральна шкода відшкодовується грішми, іншим майном або в інший спосіб. Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності та справедливості.

Відповідно до п.3 Постанови Пленуму Верховного суду України №4 від 31.03.1995 року «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» під моральною шкодою слід розуміти втрати немайнового характеру, внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб. Відповідно до чинного законодавства, моральна шкода може полягати у моральних переживаннях у зв'язку із знищенням чи пошкодженням майна, у порушенні нормальних життєвих зв'язків через неможливість продовження активного громадського життя, порушенні стосунків з оточуючими людьми, при настанні інших негативних наслідків.

У разі завдання потерпілому моральної шкоди у зв'язку з пошкодженням майна, позовні вимоги про відшкодування моральної шкоди, при підтвердженні їх доказами, підлягають задоволенню.

Якщо судом встановлено відшкодувати потерпілому моральну шкоду, пов'язану з душевними стражданнями, яких фізична особа зазнала у зв'язку зі знищенням чи пошкодженням її майна, таке відшкодування у розмірі, визначеному судом, здійснює особа, яку визнано винною у скоєнні ДТП.

Колегія суддів з урахуванням встановлених по справі обставин вважає, що визначений судом першої інстанції розмір моральної шкоди є цілком достатнім та справедливим.

Заявлені у позовній заяві вимоги про стягнення з відповідача витрат пов'язаних з юридичною допомогою судом першої інстанції не розглядалися, а в апеляційній скарзі це питання не порушувалося, а тому судова колегія приходить до висновку про відсутність необхідності його перегляду в цій частині, оскільки жодних документів, пов'язаних з витратами ОСОБА_1 про оплату таких послуг у справі немає.

Умовами ч.1,5 ст. 88 ЦПК України визначено, якщо позов задоволено частково, судові витрати присуджуються позивачеві пропорційно до розміру задоволених позовних вимог, а відповідачеві - пропорційно до тієї частини позовних вимог, у задоволенні яких позивачеві відмовлено. Якщо суд апеляційної або касаційної інстанції, не передаючи справи на розгляд, змінює рішення або ухвалює нове, суд відповідно змінює розподіл судових витрат.

Отже, з відповідача ОСОБА_2 на користь ОСОБА_1 підлягає стягненню судовий збір за подання позову у розмірі 460 грн. 25 коп., 1126,70 грн. судового збору за подання апеляційної скарги та витрати пов'язані з проведенням експертного дослідження у розмірі 4404,00 грн.

У силу ст.213 ЦПК України, рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим.

На основі повно та всебічно з'ясованих обставин, на які посилаються сторони, як на підставу своїх вимог та заперечень підтверджених доказами, перевірених в судовому засіданні, оцінивши їх належність, допустимість, а також достатність, взаємозв'язок у їх сукупності, встановивши правовідносини, які випливають із встановлених обставин та правові норми, які підлягають застосуванню до цих правовідносин, колегія суддів приходить до висновку про скасування рішення

в частині розміру матеріальної шкоди та судового збору.

Керуючись ст. 303,304,307,309,313,314,316 ЦПК України, колегія суддів,-

В И Р І Ш И Л А:

Апеляційну скаргу позивача ОСОБА_1 задовольнити частково.

Рішення Святошинського районного суду м. Києва від 22 квітня 2016 року в частині стягнення із ОСОБА_2 на користь ОСОБА_1 3659 грн. 17 коп. на відшкодування матеріальної шкоди, 80 грн. 34 коп. судового збору - скасувати та ухвалити в цій частині нове рішення наступного змісту.

Стягнути із ОСОБА_2 на користь ОСОБА_1 матеріальну шкоду у розмірі 81 425 гривень 20 копійок.

Стягнути із ОСОБА_2 на користь ОСОБА_1 судовий збір за подання позову у розмірі 460 грн. 25 коп., 1126 грн. 70 коп. судового збору за подання апеляційної скарги та витрати пов'язані із проведенням судової автотоварознавчої експертизи у розмірі 4404 грн. 00 коп.

В іншій частині рішення суду залишити без зміни.

Рішення набирає законної сили з моменту його проголошення та може бути оскаржене до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в касаційному порядку протягом двадцяти днів.

Головуючий

Судді